

RA GALATA

RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME GALACIA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Galacia

¹ Núgui drá Pablo drá apostol. Hingo ya ja'i xa hñuxcagui, nixi xa mencagui. Numa zi Hmuhu ra Jesucristo ne Ajuq ma Dadahu go gue'u xa hñuxcagui pa dyá 'mehnigui'u pa ga mānga nū'a ra māca noya xa 'racagui'u. Ma zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a xqui du y Ajuq ma Dadahu go gue'q bi 'yot'e pa bi yopa nte ma'na'qui.

² Nugui ne gatho ma zi cu 'buiuua con guequi dí op'ahe nuna carta nū'ahu grí munshubu ja ya nija Galacia.

³ Ajuq ma Dadahu ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da max'ahu ne da jap'a'iu.

⁴ Ajuq ma Dadahu go rá paha'q gue ma zi Hmuhu ra Jesucristo bi unga rá te pa bi hñasca ma ts'oquihu ne pa bi ñangaguihu de nuna ts'oximhai mapaya.

⁵ ¡Ajuq go gue'q rí 'ñepi dra nsunda pa nzantho! Njabu gue'q.

Otho ma'na ra māca noya pa da za da mpøhø ya ja'i

⁶ Ajuq bi zoncahu pa ga 'buhu xá hño con gue'q po nū'q bi 'yot'a ma zi Hmuhu ra Jesucristo po rá hñojal'iq. Y nubyá guí ne gui 'ueguehu de gue'q pa gui tenhu ma'na'ño ra jamfri hingue ngu nū'q

mǎnga ra mǎca noya. Y nugui xi drí 'yø ngue'a 'bestho guí ne gui 'ueguehu.

⁷ Xi majuǎni otho ma'na ra mǎca noya. Pe de gue'ahubu 'bui 'raya ja'i nú'u ri ts'oc'a ri mfeniha. Nú'u xi nehma da patua rá mǎca noya ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁸ Pe nuya ja'i'u hinda ma da mpont'ui rá cueAjuǎ. Ha nu'bu nuje nehe ga patuahe hmǎhu rá noya Ajuǎ ne ga u't'ahe ma'na ra jamfri nú'u di 'na'ñó de nú'u ya stá u't'ahe, nu'bu necje hinga ma ga mponthe rá cueAjuǎ. O 'bu 'nara εnxε dua ehe de mahets'i ne da ne da 'yøt'a njabu nehe, nu'bu nú'u nehe hinda ma da mpont'ui rá cueAjuǎ.

⁹ Dí yopa xi'ahu nú'u ya stá xi'ahu: 'Bu da 'mui 'na to'o da zo'ahu de ma'na ra jamfri nú'u di 'na'ñó de nú'u ya stá u't'ahe, nú'u ra ja'i'u hinda ma da mpont'ui rá cueAjuǎ.

¹⁰ Ya guí pahu xá hñó gue nugui hindí mä njabu pa da numahñogui ya ja'i. Dí mǎnga njabu pa da hyandgagui xá hñó Ajuǎ. Hindí øt'a ra ts'edi pa ga pønga ma hmi co ya ja'i, ngue'a 'bu go ga pønga ma hmi co ya ja'i, nu'bu ya drá 'bøgo de gue'u y ya hindrá 'bøgo de ra Zidada Jesucristo.

Hanja bi za bi mepa Ajuǎ ra apostol Pablo

¹¹ Ma zi cu'ihu, dí ne gui pahu gue nú'u ra mǎca noya dá xi'a'ihu hingo rá noya 'nara ja'i.

¹² Nú'u ra mǎca noya dá u't'ahu go gue'a bi 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Hingo bi 'ñutcagui ya ja'i nú'u ra mǎca noya dí mä, y nixi dá hani de gue'u.

¹³ Nu'ahu gá patcahu ma 'mui ma'met'o nú'bu ndá pe'tsta ra jamfri mahyegui co ya xodyo. Nugui

xi ndí ø'tua ndunthi ra nts'o'mhi nú'ʉ to'o mi camfri Ajuã, ne ndí ne hmahã stá ho gatho.

¹⁴ Nugui hønsegui go ma'na dá tenba yá jamfri ya xodyo de ma'ra ma compa nú'ʉ myá xodyo nehe, ngue'ã xi dá øt'a ra ts'edi pa dá tenba yá nzai ndu ma xitahé ne ndu ma dadahe.

¹⁵ Pe nugui ante ga 'bui, Ajuã ya xqui huancagui. Y nu mi zø ra ora de nú'ã xqui beni Ajuã, nú'ã bi zocagui con gatho rá hñojal'i.

¹⁶ Ajuã ma Dadahʉ bi zocagui pa dá camfribi rá mäca T'ʉ. Bi zocagui pa bi za dá zofo nehe nú'ʉ hingyá xodyo. Y pa dá nzote, hingue 'met'o dá anba 'nara ja'i.

¹⁷ Nixi dá ma Jerusale pa stá ña'be 'met'o nú'ʉ ya myá apostol 'met'o de guequi. Nu'ã dá øt'e, dá ma ja ra hai Arabia. Nepʉ de guehni dá pengui pa Damasco.

¹⁸ Ha nu mi thogui hñu njeya de dá camfri, nu'bá ha, ja dá ma Jerusale pa duá c'ã'itsa ra cu Pedro, y dá 'bui'beni'ã 'ne't'ocut'a.

¹⁹ Hinto ma'ra ya apostol dá nu de guehni. Hønse ra apostol Cobo nú'ã rá cu ra Zidada, go gue'ã dá nu'beni'ã.

²⁰ Ajuã go gue'ã padi gue hingrá nc'uamba nú'ã dí op'ahʉ.

²¹ 'Mëfa dá ma pa ja ra hai Siria, y ja ra hai Cilicia.

²² Y asta ra pa'ã himi pacaguitho nuya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo nuni Judea.

²³ Nu'ʉ hønse xqui 'yøde gue nuguí ma'met'o ndí ø'tua ra nts'o'mhi ya cu, pe nubyá dí ña de ra jamfri, masque ma'met'o ndí ne hmahã stá huata nuna jamfrina.

24 Hangue nuya cu'ü xi bi xøcambeni Ajuá ngue'ä bi bødi'ü gue nugui ya stí camfri ma Zidadahü ra Jesucristo.

2

Nú'ü ma'ra ya apostol bi ncompaui ra apostol Pablo

1 Y mi thogui 'ret'amagoho njeya de dá ma dá c'ä'tsa ra cu Pedro nuni Jerusale. Ñepübya dá yopa mani ma'na'qui pa dá ñä'be ya apostol. Dá me'be ra cu Berhna, ne dá tsixa ra cu Tito nehe.

2 Dá mani ngue'ä njabü bi xicagui Ajua. Y ja dá ñä'beni ya apostol nú'ü myá ndä de ra nijä pa bi bødi'ü xá hñó nú'ä ra maka noya dí xipabi nú'ü ya ja'i hingyá xodyo. Dá øt'a njabü pa himbi 'meditho ma 'befi nú'ä stí pefi ne astabya dí pefi.

3 Ha nú'ü ya apostol'ü bi 'ñena gue hahä xá hñó nú'ü ya noya dá xipabi'ü. Hangue nu'ü bi 'ñena gue hahä xá hñó gue hinda me'tsa ra seña ra cu Tito ngu øt'a ya xodyo gue pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo. Nura cu Tito hingrá xodyo, pe ra me Grecia hä, y hinxa thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo.

4 Nú'á himbri japi da me'tsa ra seña, masque 'raya 'ñet'a gamfri mi ne'ü gue xa thu'tsua ra seña hmaha'ä. Nú'ü ya 'ñet'a gamfri mi cøt'a ja ra nijä y 'na'ñó ra mfeni mi beni. Mi ne da bødi'ü ua ndí tenhe rá ley ra Moise ua hina. Pe ra Zidada Jesucristo ya xqui pøngaguihe de nura ley'ä. Pe nu'ü hä, mi tenthø ra ndaxjua ley, y bi yøt'i ja ra nijä ngue'ä mi nehma'ü xa jacje stá yopa penjhma'he ja ra ndaxjua ley.

5 Pe nuje ni ts'ʉ hindá øthe nú'ɑ mi mañ'ʉ. Hindá yopa tənhe ra ndaxjua ley. Y dá øthe njabʉ pa nú'ahʉ hingyá xodyohʉ da za gui sigui gui camfrihʉ nú'ɑ ra macea noya dá xi'ahʉ nú'ɑ mə gue ga mpøhøhʉ ngue'ɑ stá camfrihʉ ra Zidada Jesu.

6 Nú'ʉ ya apostol myá ndə de ra nija hinte ma nt'utuate bi 'ñutcagui'ʉ. Pa guequi hinte ja 'bʉ ya myá apostol'ʉ 'mε't'o de guequi 'bʉ hina, ngue'ɑ ja rá thandi Ajuɑ gatho ya ja'i mahyegui.

7 Nuya apostol'ʉ bi bədi xá hñó gue Ajuɑ xqui məncagui ga zofo nú'ʉ hingyá xodyo, ngu ra cu Pedro nehe xqui 'bəhni da zofo ya xodyo.

8 Nu'ɑ ra Zidada bi maxa ra cu Pedro pa bi zofo ya xodyo, go guet'ɑ ra Zidada bi maxcagui nehe pa dá zofo nú'ʉ hingyá xodyo.

9 Nuya apostol bi bədi gue Ajuɑ xqui 'raca ra ts'edi pa dá ma dá zofo nú'ʉ hingyá xodyo. Hangue nura cu Cobo ne ra cu Pedro ne ra cu Xuua nú'ʉ ya apostol myá ndə de ra nija, bi 'racje yá 'yε pa nugui ne ra cu Berhna dá mip'yεhe con gue'ʉ. Gue'ɑ 'nara nt'udi pa dá ncompahe con gue'ʉ. Dá cohe 'nara cohi gue nugui co ra cu Berhna ga mε'be ga zohe nuya ja'i hingyá xodyo, ha nu'ʉ da ma pa da zofo ya xodyo.

10 Nú'ʉ ya apostol nsøctho bi xicje gue ga sigui ga beñhe nú'ʉ ya zi cu hyoya. Hangue nugui dí øt'a ra ts'edi pa dí fats'i'ʉ.

Ra apostol Pablo bi zʉi ra apostol Pedro

11 Ñepʉ nuje dá penje ma'na'qui pa Antioquía. Y 'mεfa ra cu Pedro bi mani bá ntsønte. Hangue ja dá yopa nthε'beni ma'na'qui con gue'ɑ. Y nuni ja dá

tsə̄ini'ā ngue'ā mi ne da yopa dəna ra ndəxjua ley
ma'na'qui.

¹² Nurá mədi hə̄, mi øt'e xá hñō, mi ñuni co ya cu hingyá xodyo. Pe 'məfa bi zənini ma'ra ya cu myá xodyo xqui məhna ra cu Cobo. Ha nu mi zənga nuya cu'ā, ra cu Pedro bi 'yøt'a ñohmi ne bi mədi bi 'uegue de nú'ā ya cu hingyá xodyo pa ya himbi ñuni con gue'ā. Bi 'yøt'a njabā ngue'ā mi tsu te da ma' nū'ā ya cu mi tənba yá nzai ya xodyo.

¹³ Ha nu'ā ma'ra ya cu nū'ā myá xodyo bi 'yøt'a ñohmi mahyəgui co ra cu Pedro, hangue asta ra cu Berhna bi cadi'ā pa bi ñohmi ne'ā.

¹⁴ Pe nu ndá handi gue nu'ā bi 'yøt'a ñohmi ne himbi dəna xá hñō rá noya Ajuā, dá xipabi ra cu Pedro ja yá thandi gatho ya cu, ne dá embi: “Nu'í grá xodyo, pe ya gá camfri ra Zidada Jesu y ya hinguí tənhməhā ra ndəxjua ley. Nu'bú ḡhanja guí nehma' gue da dəna ra ndəxjua ley nū'ā ya cu hingyá xodyo?”

*Yaxodyo ne gatho ngu ma'ra ma da mpøhø nū'bā
da gamfri ra Zidada Jesu*

¹⁵ Nugaguiui dyá xodyoui desde dá 'bāhā. Nu ma'met'o nzəntho ndí øt'ui nū'ā māngā ra ndəxjua ley, ne hindá njaui ngu nū'ā hingyá xodyo hindí dəna ra ndəxjua ley, nū'ā enga ya xodyo gue nu'ā ya 'yøt'ats'oqui gá ja'l'i'ā.

¹⁶ Pe rá ngats'i dá pədiui gue nu'ā tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo ya hingui tu ra ts'oqui, hingue ngue'ā da 'yøt'a ngu nū'ā māngā ra ndəxjua ley. Hangue nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesucristo ne ya hinte dí tuui, ngue'ā dí camfriui ra Zidada Jesu, hingue ngue'ā dá øt'ui ngu nū'ā māngā

ra ndaxjua ley. Ra Macea T'ofo ena gue ni 'na hinda za to da t'embi gue ya hingui tu ra ts'oqui masque da 'yøt'a gatho nú'a mængä ra ndaxjua ley.

¹⁷ Nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesu ne ya hinte dí tuui. Nubyá dí njaui ngu nú'ʉ hingyá xodyo ngue'ɑ ya hindrí dənui ra ndaxjua ley. Hangue ya xodyo engaguiui gue dyá 'yøt'ats'oqui gá ja'iui. Nu'bú ¿ha gue ri 'bepcaui ra Zidada Jesu ga øt'ui ya ts'oqui ngue'ɑ ya hindrí dənui ra ndaxjua ley? ¡Hina, hingui tsa!

¹⁸ Pe 'bʉ ga yopa tənui nú'ɑ ra ndaxjua ley ya stá tsohuibʉ, nu'bá ha, ga yopa tuxui ra ts'oqui ma'na'qui.

¹⁹ Ma'met'o nugui ndí 'bʉi ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe ra ndaxjua ley himbi za bi pøhøgui. Hangue nubyá ya dá 'uegue de gue'ɑ, y nubyá dí pøpabi Ajua.

²⁰ Nu mri pont'a ra Zidada Jesu, ja ra uənda nequi ja bri pontcaguini nehe. Hangue ya hindí 'bʉi de ma paha səhe. Nubyá go ra Zidada Jesu 'bʉi ja ma coraso. Y ya dí 'bʉi po ra jamfri nú'ɑ dí pe'tsuabi rá T'ʉ Ajua nú'ɑ to'o bi mæcagui ne bi unga rá te por guecagui.

²¹ Nugui hinstá utsabi rá dænga hmæte Ajua. Nu'á po rá dænga hmæte bá pøhna rá T'ʉ pa bi du ne pa njabʉ bi pøhøguihʉ. Pe nu'bʉ stá mpøhø hmahahʉ ngue'ɑ dá tenhmahʉ ra ndaxjua ley, nu'bʉ hinte dri muui hmahʉ rá du ra Zidada Jesu.

3

Ra ndaxjua ley y ra jamfri

¹ ¡Xi gyá 'bεmfenihh nú'ahh gyá me Galaciah!
¡Hanja xcá hophh to'o xa 'yh't'a'ih pa guí ne gui
'ueguehh de nú'q majuqni ne gui tēnh ra ndaxjua
ley! Y nu'ahh ya xa t'u'l't'ahh xá hñó pa te bi du ra
Zidada Jesucristo nú'q bri pont'i.

² Dí ne gui xicaguihh: ¿Ha gue gá hañhh ra
Maca Ndahi ngue'q gá øthh nú'q māngh ra ndaxjua
ley? Hina. Nura Maca Ndahi gá hañhh ngue'q gá
camfrihh ra māca noya nú'q gá ødehu.

³ ¿Hanja xcá 'bε ri mfenihh? Nu'ahh ya xcá cuthh
ja rá 'ñu Ajuq po rá ts'edi ra Maca Ndahi. Nde
nu'bh, ¿ha gue guí beñhh da za gui nehh nura 'ñu'q
co ri ts'edish?

⁴ ¿Ha gue da njabhtho gatho nú'q xcá thoguihh?
¡Hina, ngue'q nugui dí camfri gue hinda njabhtho!

⁵ Ajuq ri 'ra'ahh ra Maca Ndahi, ne xi u't'a'ih
ndunthi ya nt'udi. ¿Ha gue øt'a njabh ngue'q guí
øthh ra ts'edi pa gui 'yøthmh nú'q māngh ra
ndaxjua ley? Hina. Nu'q øt'a njabh ngue'q guí
camfrihh ra māca noya nú'q gá ødehu.

⁶ Ndu ra Abrá nehe bi gamfri Ajuq. Hangue por
gue'q Ajuq bi mā gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui
mi tu.

⁷ Hangue pah gue nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go
gue'u hinte ma ts'oqui tu, y go gue'u yá batsi ndu
ra Abrá ngue'q camfri ngu mi camfri'q.

⁸ Maya'bh Ajuq xqui beni gue hingue honse nuje
dyá xodyohe ya hinte ma ts'oqui ga tuxhe, pe
nú'ahh nehe hingyá xodyohh, 'bh gui camfrihh
ngu mi camfri nehe ra Abrá, nu'bh ne'ahh ya hinte
ma ts'oqui gui tuxhh. Hangue de maya'bh Ajuq bi
xipa ra Abrá ra māca noya ne bi 'ñembi: "Po rá
ngue'i ma ga japi gatho ya ja'i 'bh ja rá nguni ra

ximhai." Njabh mãnga ra Mãca T'ofo.

⁹ Hangue nu'h tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'h njapi mahyɛgui co ra Abrá nú'q to'o bi me'tsa ra jamfri.

¹⁰ Pe nu'h tó'o hu yá mai gue ma da mpøhø ngue'q øt'a nú'q mãnga ra ndaxjua ley, nu'q hinda ma da mpont'ui rá cuɛ Ajuq, ngue'q hingui 'bui ni 'na nú'q to'o tsa da 'yøt'a gatho nú'q mãnga ra ndaxjua ley. Y ra Mãca T'ofo enga njaua: "Nu'q tó'o hingui øt'a gatho nú'q xa t'ofo ja ra ley, hinda ma da mpont'ui rá cuɛ Ajuq."

¹¹ Nehe dí padihh gue nu'h tó'o ri dena ra ndaxjua ley, Ajuq hinda 'ñembi gue ya hinte ma ts'oqui tu, ngue'q nu'q hingui pe'tsa ra jamfri. Y ra Mãca T'ofo ena gue nu'q tó'o pe'tsa ra jamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, y nu'q pe'tsa 'nara 'ra'yo te.

¹² Pe nu'q tó'o ri dena ra ndaxjua ley hingui pe'tsa ra jamfri. Nú'q mahyoni da 'yøt'e hmahq gatho nú'q mãnga ra ndaxjua ley pa da za da me'tsa hmahq ra te pa nzantho, ngue'q ra Mãca T'ofo enga njaua: "Nu'q tó'o da 'yøt'a gatho ngu nú'q mãnga ra ley, go gue'q da zədi ra te ngue'q xa 'yøt'e gatho ngu ri manda."

¹³ Pe ma Zidadahh ra Jesucristo go gue'q bi ñangaguihh de rá cuɛ Ajuq nú'q mãnga ra ndaxjua ley gue da zədi nú'q to'o hingui øt'e gatho nú'q xa t'ofo ja nura ley'q. Bi ñangaguihh de rá cuɛ Ajuq ngue'q go guesɛ'q bi zədi rá cuɛ Ajuq nú'q mri 'ñepcahmahh go xa zəcju. Nu'q bi zədi rá cuɛ Ajuq nu mi du ja ra pont'i, ngue'q ja ra Mãca T'ofo xa t'ofo njaua ne ena: "Nu'q tó'o da du ja 'nara za, go gue'q ya bi zədi rá cuɛ Ajuq."

¹⁴ Ra Zidada Jesucristo bi du pa bi ñangaguihh

de rá cuε Ajuə. Bi njab✉ pa hingue hønse núje dyá xodyohe bi za dá hañhe ra japi nú'ə xqui hñə'tuabi ra Abrá. Nehe nú'ah✉ hingyá xodyoh✉ bi za gá hañh✉ nú'ə ra japi'ə. Nehe bi za dá hañh✉ ra Macea Ndəhi nú'ə xqui hñə'tuabi nú'✉ to'o da gamfri ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y rá hñə'ti Ajuə

¹⁵ Zi cuh✉, nubyá nurá cohi Ajuə bi gohui ra Abrá ma ga hyεcuabih✉ ngu rá cohi 'nara ja'i. 'B✉ 'nara ja'i xa 'yøt'a 'nara cohi ne ya bi t'øt'e ngu nú'ə ra cohi bi nja, nu'bá nura cohi'ə ni ts'✉ hingui tsa to da huati nixi da pati, masqué nura cohi'ə go bi 'yøt'a 'nara ja'i.

¹⁶ Nde nubyá, Ajuə bi gohui 'nara cohi ndu ra Abrá co rá 'roho, y bi ñə'tuabi 'nara hñə'ti. Ajuə himbi 'ñemba ra Abrá: "Nú'✉ ri 'roho", y nixi bi mə de gatho yá 'bεto yá mbong'bεto ra Abrá. Nu Ajuə bi mə de 'nada rá 'roho ra Abrá, hangue bi 'ñena: "Nuri 'roho." Y nubyá dí pah✉ gue nura 'roho'ə go gue'ə ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Nubyá ma ga xi'a'ih✉ xá hñō te rí bønga nú'ə dá mə de rá cohi 'nara ja'i. Ajuə bi gohui 'nara cohi ra Abrá nú'ə mi e da cumpli ra Zidada Jesucristo. Y de mi gohi ra cohi bi thogui goho nthebe ne 'natema'rεt'a njeya, ñep✉ ja bi thoca ra ndaxjua ley. Hangue nura ndaxjua ley hingui tsa da huata nura cohi'ə pa go da njab✉tho nú'ə ra hñə'ti xqui ñə'ti Ajuə.

¹⁸ Pe nu'b✉ nú'✉ ya japi xqui ñə'ti Ajuə go di ehe hmahə de ja ra ndaxjua ley, nu'bá nuya japi'✉ ya hindi ehe de ja ra hñə'ti. Pe ra Abrá bi hñəngära japi ngue'ə njab✉ xqui ñə'tuabi Ajuə, hingue

bi hñ̄anga ra j̄api ngue'ā bi 'yøt'a nú'ā m̄anga ra ndaxjua ley.

19 Nu'bá ¿pa te bi t'unga ra ley? Ra ley bi t'uni pa bi za dá pødihue nda'ā gue'ā ra ts'oqui. Nú'ā ra ley'ā bi muui asta nú'ā ra pa bi zøhø ma Zidadahue ra Jesucristo nú'ā ra 'roho to'o xqui t'umba nú'ā ra hñ̄a'ti xqui ñ̄agui Ajuā. Nura ndaxjua ley bi t'uni njaua: Ajuā bá pøhna yá εnxe pa bi umba ra ley ra Moise. Ha nura Moise go gue'ā bi hñ̄anga ra ley, ñepue bi umba ya ja'i.

20 Pe nura cohi himbi t'uni ngu bi t'unga ra ley. Nura cohi go Ajuā sehe bi hyoqui co ra Abrá ne bi xipse de ra hñ̄a'ti. Hinto bi 'mande de gue'ā ngue'ā go guesē Ajuā bi 'yøt'e, y nu'ā 'natho.

Nú'ā bi 'yøt'a ra ndaxjua ley

21 Nu'bá, ¿ha gue nura ley ri ncontraui nurá hñ̄a'ti Ajuā bi ñ̄a'tua ra Abrá? Hina, hingui tsa. Nura ndaxjua ley himbi t'uni pa da 'racju ra te ma'ra'yo. Nu'bá xa t'uni hm̄ahā 'nara ley nú'ā xa zahmā xa 'racju ra 'ra'yo te, nu'bá xa zahmā gue ya hinte gra tuhm̄ahue ngue'ā ndí dønhue nura ley'a.

22 Pe nura ndaxjua ley hindi pøhø ya ja'i. Nu'ā ena gue gatho ya ja'i pe'tsi te da duxa yá ts'oqui. Bi m̄anga njabue ra ndaxjua ley pa bi za dá hañhue nú'ā ra j̄api bi ñ̄agui Ajuā ngue'ā dí camfrihue ra Zidada Jesu, hingue ngue'ā dá øthue nú'ā m̄anga ra ndaxjua ley.

23 Pe ante da zø ra Zidada Jesu pa dá camfrihue'ā, nujá ndí 'bøhue ja rá hm̄anda ra ndaxjua ley, y ja dá 'bøhue ni asta mi zøhø ra Zidada Jesu nú'ā xqui hñuxa Ajuā pa da 'ñehe.

24 Hangue nura ndaxjua ley bi nja ngu 'nara 'b^emu bi suju hmāhā asta ra pa bi zōhō ra Zidada Jesucristo. Bi suju ra ley pa 'm^efa bi za dá camfrih^u ra Zidada Jesu, y hangue nubyá ya hinte dí tuhu.

25 Ha núbya mi zōhō ra Zidada Jesu, ya hingo bi suju ra ley.

26 Nubyá gathoguih^u ya yá b^atsiguih^u Aju^a ngue'^q dí camfrih^u ra Zidada Jesucristo.

27 Nujá stá nxisteheh^u ngue'^q dí camfrih^u ra Zidada Jesu, y nubyá ya dí 'b^ah^u ngu gra 'm^ai'^q.

28 Nubyá ya hingui thahni to'o ra xodyo, to'o hingrá xodyo, to'o ra 'b^ego, to'o hingrá 'b^ego, nixi to'o ra 'ñ^ehōhō, nixi to'o ra 'b^ahñ^a, ngue'^q gathoguih^u ya dí 'nathoh^u ngue'^q dí camfrih^u ra Zidada Jesucristo.

29 Nujá dí 'nathoh^u co ra Zidada Jesucristo, hangue necju dyá 'rohoh^u de ra Abrá, y go ma metih^u nehe nú'^q ra j^api bi ñ^a'ti Aju^a.

4

1 Nubyá ma ga nhy^ecuah^u ngu 'nara b^atsi nú'^q bi ts'ocuabi rá tsogui. Nu'^q masque go rá meti gatho nú'^q bi ts'ocuabi, 'b^u hingui tsøsta yá j^eya pa da manda se^ehé rá tsogui, nú'^q ja ra uenda ngu 'nara 'b^ego ngue'^q hindi manda se^ehé.

2 Nura b^atsi'^q 'b^u ja yá hmanda nú'^u to'o su'^q ne nú'^u to'o supabi nú'^q bi ts'ocuabi. Nu'^u ma da manda asta da zōxa yá j^eya nura b^atsi'^q ngu nú'^q bi m^anga rá dada ra b^atsi.

3 Necju nehe, ante da zōhō ra Zidada Jesu ndí njah^u ngu nú'^q ra b^atsi himi tsøsta yá j^eya, ja ra uenda ndyá 'b^egoh^u ndí p^eph^u yá 'b^efi ya ndaxjua jamfri de ra ximhai.

4 Pe 'mefá bi zø ra pa de nú'á xqui beni Ajua. Ñepu nu'á bá pehna rá T'u pa bi 'ñe bi mbatsi ja 'nara 'bəhñá ne bi 'mái. Nehe bi 'ñe bi 'mái ja rá hmanda rá ley ra Moise.

5 Bi 'ñe bi 'mái ja rá hmanda rá ley ra Moise pa bi za bi zigaguihü de rá hmanda nura ley'á pa njabu ya hinga 'megohü ja nura ley'á. Bi 'ñe bi mbatsiuja ja ra ximhai pa njabu Ajua bi za bi jabatsiguihü.

6 Y nubyá nujá ya dyá båtsihü de Ajua y nu'á go gue'á ma Dadahu. Y ya stá hañhu ra Måca Ndåhi nú'á bá penaçahü Ajua pa bi 'mái ja ma corasohü. Hangue nubyá co rá ts'edi ra Måca Ndåhi dí emfuhü Ajua: “¡Nu'i go gue'i ma zi Dada'ihe!”

7 Hangue nujá ya hindí njahü ngu 'nara 'bego hingui t'umba ra tsogui. Ya dyá båtsihü de Ajua y go ma metihü nú'á ra tsogui bi ñagui Ajua. Nu'á go gue'á bi 'racjü nú'á ra tsogui'á ngue'á dí camfrihü ra Zidada Jesucristo.

*Ra apostol Pablo unga ra ts'ofo pa hinto da yopa
'mego ja yá hmanda ya ndaxjua jamfri*

8 Nu'ahü ma'met'o xi majuani hingüí pahü Ajua. Nguí pephü nú'u hingo gue'u Ajua majuani.

9 Pe nubyá ha, ya gá pahü Ajua. Nú'á go gue'á 'met'o bi bå'ahü ne bi zohnahü pa gá pahü'á. Nu'bá ¿hanja guí ne gui yopa penju ja yá ndaxjua jamfri ra ximhai nú'u hingui pe'lsa ra ts'edi pa da pøhøguihü ne hinte ri muui? ¿Hanja guí ne gui yopa 'megoohü de nuya jamfri'u?

10 Nu'ahü xi gríjamasuhü ya pa, ya zana, ya jeyá, ne guí øthü ma'ra ya ngo pa guí eñhu gue njabu da za gui mpøhøhu.

11 Nugui dí tsu da njabhtho nura 'befi stá pefi con gue'ahh.

12 Zi cuhh dí bante'ihh gue gui 'ueguehh de ra ndaxjua ley ngu stá njaga. Ngue'a nugui stá tsoph ra ndaxjua ley pa stá nja ngu nguí njahh hingúi tenhmahh ra ndaxjua ley. Nu ndá zo'ahh de rá noya Ajuq, nu'ahh xi gá numahñoguihh.

13 Nu'ahh guí pahh gue rá mudi dá zo'ahh de ra maca noya ngue'a ndrí hñeni, hangue rá ngue'a dá 'bupu pa dá zo'ahh.

14 Hingá utsaguihh nixi gá cujh masque numa hñeni mi xuhñá'ihh. Gá 'racjh ntsaya ha, ja ra uenda 'nará εnxe Ajuq xqui zoho. Ne nguí ðothh ra uenda gue go gá umfu ntsaya ra Zidada Jesucristo.

15 ¿Habh bi ma nú'a ra hmate nguí pescahh? Nugui drí damajuqni gue xi nguí macaguihh asta nu'bh xa za hmaha pode xcá hajihh hmaha ri dahh pa xcá 'racjhmahh.

16 Nu'bh ¿te bi ja? ¿Hanja grí utsaguihhbya? ¿Ha gue grí utsaguihhbya ngue'a dá xi'a'ih nú'a majuqni?

17 'Yobh 'ra to'o rí dagui rí du por gue'ahh, pe hingue pa ri hñohh. Nu'a ne'h, ne gue da 'uec'a'ih de guecje, pa njabh go gui tenhh'h.

18 Nzantho xá hñó to'o da nu por gue'ahh pe nú'bh da nu pa ri hñohh. Nugui xi grá tagui grá tu por gue'ahh, masque ya hindí 'bui con gue'ahh.

19 Ma zi cu'ih, ja ra uenda ma batsi'ih ngue'a dá zo'ahh de rá noya Ajuq. Nurá mudi ndá zo'ahh xi dá sufri, ja ra uenda dá tho ya ugui ngu nja 'nara 'behñq thogui yá ugui. Dá thogui njabh pa bi za gá 'buhh ma'ruyo. Y nubyá xi yopa tu ma mui

ma'na'qui ngue'á dí ne xi gui camfrihá xá hñó ra Zidada Jesucristo con gatho ri muihá.

²⁰ ¡Hindí padi te ga ót'e con gue'ahá, hangue ga ne hmáhá gue núbya 'bestho ga 'bui con gue'ahá pa ga zo'ahá ngu nú'á guí hoñhá!

Ra Sara ne ra Agar ri nhycuabi nú'á yoho ya cohi

²¹ Nú'ahá guí ne gui tənhá ra ndaxjua ley, xicjá: ¿ha gue hinguí pahá nú'á mangá ra Ndaxjua T'ofo?

²² Ja ra Ndaxjua T'ofo mangá njaua: Ra Abrá bi mə'tsa yoho yá t'á. 'Na mrá t'á rá 'bego ra Abrá, ha nú'á ma'na mrá t'á nurá 'behñá'á, y nura 'behñá'á himrá 'bego.

²³ Nurá bátsi ra 'bego bi 'mái ngu xi rá 'bui gatho ma'ra ya bátsi, hingue bi 'mái dega hñá'ti. Pe nurá bátsi nú'á himrá 'bego bi 'mái dega hñá'ti.

²⁴ Nuya yoho ya naná ga hyecuahá ngu nú'á yoho ya cohi bi 'yot'a Ajuá co ya ja'i. Nú'á ra 'behñá mrá thuhu ra Agar go gue'á mrá 'bego. Nú'á gue'á ri nhycuaui nú'á ra cohi de rá ley ra Moise bi gohi Ajuá co ya xodyo nuni ja ra t'ohó Sinaí. Y nu'á tó'o ri dëna nú'á ra cohi'á go gue'á 'mego ja rá hmanda ra ndaxjua ley ngu bi 'mego nehe ra Agar co rá bátsi ja rá hmanda ra Abrá.

²⁵ Ra Agar gue'á 'nara nt'udi de ra t'ohó Sinaí nuni Arabia. Nehe go gue'á 'nara nt'udi de ra Jerusale mapaya nuni habá yá hai ya xodyo, ngue'á nuya xodyo ri dëna nura cohi de ra ndaxjua ley nú'á bi hoca Ajuá ja ra t'ohó Sinaí, y go gue'á bi 'mego ja rá hmanda nú'á ra ley'á.

²⁶ Pe ra Sara nú'á ra 'behñá himrá 'bego go gue'á 'nara nt'udi de nú'á ra Jerusale bí ja nuni

mañña mahets'i. Y gatho nújhú dí camfrihú go dyá menguhú de guehni. Hangue hindyá 'begohú ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

²⁷ Nu ja ra Macea T'ofo bi māngā njaua maya'bú de ra Sara ne ra Agar, ne ena:

Johya nú'i hinxcá nda'thi, nixi hinxa 'mú ri bātsi; mafi co ra johya ne con gatho ri mui, nú'i hinxcá thogui ya ugui ngu thogui nú'u to'o 'bú yá bātsi.

Ngue'a nú'i hinguí 'buhui ri dame bya, pe ña'tsi ma'na ma gui pe'tsa ri bātsi
que nú'a to'o 'buhui ri dame bya.

²⁸ Hangue nújhú zi cuhú go guecjú yá bātsiguihú Ajuá ngue'a njabú bi ñagui'a, ngu ra Isaac nehe bi 'mui ngue'a njabú xqui ñagui Ajua.

²⁹ Ra Ismae bi 'mui ngu xi 'bui gatho ya bātsi, y nu'á xi bi utsa ra Isaac nú'a bi 'mui dega hñá'ti. Nepya mapaya njabú. Nújhú stá yopa 'buhú ma'ra'yo co rá ts'edi ra Macea Ndáhi, jacjú hmáha nú'u to'o ri dena ra ndaxjua ley pa necjú hmáha ga tenhú ra ndaxjua ley ngu tenu'ú.

³⁰ Pe ¿te māngā ra Macea T'ofo? Ra Abrá bi sipi gue da guui rá 'bego co rá bātsi, ngue'a nurá t'ú ra 'bego himbi za bi ts'ocua ra tsogui. Nurá t'ú ra Sara nú'a himrá 'bego, nu'á hq, go bi ts'ocua ra tsogui.

³¹ Hangue zi cuhú, dí njahú ngu rá bātsi nú'a himrá 'bego, hindí njahú ngu rá bātsi nú'a mrá 'bego.

5

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofo pa hinto da yopa menga ja ra ndaxjua ley

1 Ra Zidada Jesucristo go gue'q bi pøngaguihu de ra ndaqjua ley pa ya hinga 'bahu ja rá hmanda nura ndaqjua ley'q. Hangue ma ga zedihu pa hinga yopa 'megohu ja rá hmanda nura ndaqjua ley'q.

2 'Yøhu, nûgui drá Pablo dí xi'ahu gue nu'bu da thu'ts'a'ihu ra seña, nu'bu ya hindu za te gui hañhu de ra Zidada Jesucristo.

3 Hangue osta ma da thu'ts'a'ihu ra seña, ngue'q nu'bu da thu'ts'a'ihu pe'tsi te gui 'yøthu nehe gatho ma'ra ya hmanda nû'u manga ja ra ndaqjua ley. Guehna dí yopa xi'a'ihu.

4 'Bu guí beñhu gue hingui ma gui tuhu ra ts'oqui ja rá thandi Ajuq ngue'q grí denuhu ra ndaqjua ley, nu'bu ya xcá 'ueguehu de ra Zidada Jesucristo, ne ya xcá 'ueguehu de ra mpøhø nû'q bi 'racaguihu Ajuq po rá danga hmate pescaguihu.

5 Pe hingue ma ga mpøhøhu ngue'q drí denuhu ra ndaqjua ley. Hina. Nujá dí tø'mhu gue hinte ma ga tuhu ja rá thandi Ajuq ngue'q dí camfrihu ra Zidada Jesu ne ngue'q ra Maca Ndahi 'bai ja ma corasohu.

6 Nuju dí camfrihu ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bu xa thuscaguihu ra seña o hina. Numa jamfrihu ri hnequi ja ma 'muhihu po nuya hoga 'befi dí øthu dega hmate, nu'q haq, go gue'q ri muui.

7 Nu'ahu nguí camfrihu hmaqha xá hñó. Nu'bu ñhanja guí hophu to'o da 'yu't'ahu pa guí ne guí 'ueguehu de rá maca noya ra Zidada Jesu ñepu guí tenhu ra ndaqjua ley?

8 Ajuq bi zohnahu pa xcá camfrihu, y hingo gue'q bi 'yu't'ahu pa guí ne guí 'ueguehu de ra maca noya ñepu guí tenhu ra ndaqjua ley.

⁹ Nú'ʉ to'o ʉ't'ahʉ, gue'ʉ nja ngu ra ixcajʉni, ngue'a "co 'na zi tui ra ixcajʉni da japi da ixca gatho ra jʉni".

10 Pe nuguí dí camfri gue nu'ah^u, co rá mfats'i ra Zidada, hingui ma gui camfrih^u ma'ná'ñó de nú'a stá xi'ah^u. Y nu'^u tó'o ri ts'oc'a ri mfenih^u ma duxa ra ts'oqui, dá ngu'a dá ngu ra ja'i.

¹¹ Zi cuh^u, nu'b^u nugui gra udi thoho hmāha
nú'a ra seña øt'a ya xodyo, nu'b^á hindri utsagui
hmāha'. Pe nu'ú xi ri utsagui ngue'á dí m^a gue
ga mpøhøh^u nsøcthø ngue'á dí camfrih^u gue ra
Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguih^u.

¹² ¡Nugui xi dí nehma da 'uegue de gue'ahʉ nū'ʉ
to'o ri ts'oc'a ri mfenihʉ!

13 Zi cuhʉ, nujá xa zoncahʉ Ajuá pa ya hinga 'megoħuh ja ra ndaxjua ley. Pe hingue ngue'q hindí 'megoħuh ja ra ndaxjua ley ma ga Əthu nú'q go ga neħuh. Hina. Nu'q ga Əthu ha, ga mādihʉ 'na ngu ma'na, ne ga mfaxhʉ 'na ngu ma'na.

¹⁴ Da za ga cumpliħa gatho nú'lā māngā ra
ndaxjua ley 'ba ga øthu nuna hmandanu, ena:
"Madi ri miqu'eui ne su ngu grí nsu sehe."

15 Pe nu'ba drí 'ñatsahu ne drí ntunuhu 'na ngu
ma'na, nu'á ha, ma ga nhuatihu 'na ngu ma'na.

*Yá 'bɛfi nú'q̩ to'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, yyá 'bɛfi
nú'q̩ to'o ø'tua rá paha ra Maca Ndahi*

¹⁶ Dí xi'ah^u gue ga 'yoh^u ngu nú'q^a utcah^u ra
Máca Ndáhi. Ha nu'b^u ga 'yoh^u ngu nú'q^a utcah^u
ra Máca Ndáhi, hinga ma ga umbabih^u rá paha ma
ndo'yoh^u.

¹⁷ Ngue'q̃a nurá paha ma ndo'yoh̃a ri ncontraui
rá paha ra Maca Ndahi, y nurá paha ra Maca

Ndāhi ri ncontraui rá paha ma ndo'yohu. Nuri yohoya ri ntuhni ja ma mfenihu, hangue rá ngue'ā hingui tsa ga øthu nú'ā dí beñhu ga øthu.

¹⁸ Pe nu'bu dí 'buhu ja rá hmarda ra Maća Ndāhi, ya hingo dí 'buhu ja rá hmarda ra ndaxjua ley.

¹⁹ Nu'ā tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, faditho nuya ts'o'befi øt'e: ra zinga medinthati, xi ra 'ñe'behña, øt'a ra nts'udi, ne øt'a gatho nú'ā go da ne.

²⁰ Nura ja'i'ā xəcambeni ya c'oi ne camfri ra nt'ete, ra 'yətsate ne ra 'yøt'atuhni, nzəntho ne go da nsehe, ra cuε, ra nehmyq, ri ho to da ntsanoyaui, ra 'yətate ne 'ueca ya ja'i.

²¹ Ri hyəca ya t'øt'e, ra hyote, ra tixfani, ne øt'a ya ts'ot'øt'e ora ri ti, ne øt'a ma'ra ya ts'ot'øt'e nguyatho. Dí xi'ahu ma'na'qui ngu ya stá xi'ahu gue nu'ā tó'o xi ri ho da 'yøt'a nuya t'øt'eya, hinda za da 'mu nuni mahets'i habu bí manda Ajuq.

²² Pe nu'bu ga 'yohu ngu nú'ā utcahu ra Maća Ndāhi, nu'bu ga pe'tshu ra hməte, ra johya, ra hogamu, ra nts'etuate, ra t'equ'e, ra hogu paha, ra jamfri,

²³ ra hñojəi, ra ntsuni. Guehya gatho ri 'racju ra Maća Ndāhi. Y nura ley hingui xicju gue hinga øthu nuya t'øt'eya.

²⁴ Núju ya stá camfrihu ra Zidada Jesucristo, ya hindí umfu rá paha ma ndo'yohu ngue'ā ya stá pont'ihu ma ndo'yohu, y nubyá ya stá tsohubu ya ts'omfeni ndí pe'tshu.

²⁵ Nubyá nura Maća Ndāhi go gue'ā 'bəi ja ma corasohu. Hangue ma ga 'yohu ngu nú'ā utcahu'ā.

²⁶ Hinga ma ga 'ñets'ihu, y nixi ga nxastehu 'na ngu ma'na, y nixi ga hyəcuahu nú'ā pe'tsa ma'ra ma

cuhu.

6

Ga mfaxhu 'na ngu ma'na

¹ Zi cuhu, nu'bu 'nara cu sta dãmfri da 'yøt'a 'nara ts'oqui, núju dí 'yohu ngu nú'q utcahuu ra Mäca Ndähi, ma ga zofohuu nura cu'q co ra hmäte pa da yopa mengui. Ga jamasuhu de guecsëhëhu nehe, pa hinga othu 'nara ts'oqui nehe.

² Ma ga mfaxhu 'na ngu ma'na ga hñäcua 'bats'ihu, pa njabu ga othu nú'q ri mandaguihu ma Zidadahu ra Jesucristo gue ga mädihu 'na ngu ma'na.

³ Pe nu'bu 'nara cu ri 'ñets'i gue xi ma'na ra dãngui que ma'ra, nura cu'q ri hñat'a sëhë, ne hinga majuqni ra dãngui ngu beñ'q.

⁴ Hangue cada 'na de guecju ga hanthu xá hño nú'q dí pëfihu. Nu'bu hä, da za ga johyahu de nú'q gra 'buhu, hingue ga 'ñets'ihu ga eñhu gue ma'na dí 'buhu xá hño que ma'ra.

⁵ Ngue'q cada 'na ri hñäsë rá 'bats'i, ne ma da dãdisë.

⁶ Nu'u tó'o t'uabi rá noya Ajuq, mahyonu da umba 'nara hoga mfats'i nú'q to'o utuate.

⁷ Hinda ma da hyacju ma mfenihu. Ajuq hingui tsa to dí 'ñeni. Gatho nú'q ga pothu, gue'q ma ga xofohuu.

⁸ Nu'bu núju ga umfu rá paha ma ndo'yohu ne ga othu ya ts'oqui, nu'bu ga xofohuu ra du pa nzäntho. Pe nu'bu ga ø'tuahu rá paha ra Mäca Ndähi ne ga othu ra hñojä'i, nu'bu ga xofohuu ra te pa nzäntho.

9 Hangue hinga tsayah^u ga øth^u ra hñoj^a'i, ngue'a ma da zø ra pa ga h^ang^a ma sofohu, nú'b^u hinxa zabiguihu.

10 Hangue nuby^a ja ma ts'edih^u, gatho ya ja'i ga ø'tuabihu ra hñ^a, ma'na nuya gamfri.

'Nara ñaq'tsa ts'ofo ne ra nz'enjua pa ya cu

11 Hyanth^u hangu yá ndangui ya letra dí op'ah^ubya co ma 'ye sehe.

12 Nú'u to'o ri manda da thu'ts'ah^u ra seña, go gue'^u ne da pønga yá hmi co ya xodyo. Nu'ú da nehma gue da thu'ts'ah^u ra seña pa njab^u hind^a t'utsa'. Ngue'a 'b^u da mañ'^u gue ga mpøhøh^u nsøctho 'b^u ga camfrihu gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu, nu'b^u da t'utsa'.

13 Pe nixi gue'^u, masque thu'tsua ra seña ja yá ndo'yo, pe hingui øt'a gatho nú'^u ma'ra ya hmanda m^anga ja ra ndaxjua ley. Pe nu'ú da nehma gue ne'ah^u da thu'ts'a'ih^u ra seña pa njab^u da johya'^u ngue'a ya gui 'yøth^u ngu øt'.

14 Pe nugui ga johya nsøctho ngue'a ma Zidadah^u ra Jesucristo bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu, hingue ga johya de ma'ra ya t'øt'e. Nu mi du'a ja ra pont'i, ja ra uenda nequi dá tuga, y nubyá ya stá tsop^u gatho ya t'øt'e de ra ximhai, y pa guequibya ya hinte ri muui nuya t'øt'e'.

15 Núj^u dí camfrihu ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'b^u xa thuscaguihu ra seña o hina. Numa 'ra'yo 'm^aih^ubya h^a, go gue'a ri muui.

16 Y nú'ah^u guí camfrihu nehe ngu nuna dí ma, Aju^a da hñup'a ri m^aih^u ne da me'ts'ah^u ra huecate. Y núj^u dí camfrihu go guecj^u majuani rá hninizguihu Aju^a.

17 Pa rí 'ñepʉ hindí ne to da tsøtca ma mʉi, ngue'ɑ nugui dí hʉ ja ma ndo'yo ya seña de ya mfεi bi t'aqui ngue'ɑ dí pepabi ra Zidada Jesu.

18 Ma Zidadahʉ ra Jesucristo da max'a'iħʉ, zi cuhʉ. Njabʉ gue'ɑ.

**Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomí,
Mezquital)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b